

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๔ : การปฏิรูประบบงบประมาณและการคลังท้องถิ่น :
สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

ชื่อเรื่อง	สภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระปฏิรูปที่ ๔ : การปฏิรูประบบงบประมาณ และการคลังท้องถิ่น : สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา
เลขประจำหนังสือ	ISBN : 978-974-9614-839
ปีที่พิมพ์	กรกฎาคม ๒๕๕๘
จำนวนหน้า	๓๖ หน้า
จำนวนพิมพ์	๒,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๙๘ - ๙ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๗๐๕
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “...ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ....” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำหนดประเด็น และแนวทางการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อสังเกต ตลอดจนประมวลความรู้ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนาที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานวาระปฏิรูปที่ ๔ เรื่อง สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
รายงานเรื่อง การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา	
๑. หลักการและเหตุผล	๓
๒. ประเด็นการศึกษา	๔
๓. การพิจารณาศึกษา “การใช้งบประมาณของไทยและความท้าทาย”	๕
๔. สรุปผลการพิจารณา	๗
๕. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ	๑๐
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก : ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ.	๑๒
ภาคผนวก ข : คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง	๓๖

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
เรื่อง “การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา”
(Parliamentary Budget Office : PBO)

---

๑. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป

โดยที่การใช้จ่ายเงินงบประมาณส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง แต่ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้พิจารณาอนุมัติงบประมาณยังไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการว่าการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับเป็นค่าใช้จ่ายแผ่นดินนั้น มีผลกระทบต่อระบบการเงินการคลังและระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างไร

ในทุกปีรัฐสภาจะอนุมัติงบประมาณที่เสนอโดยรัฐบาล แต่ฝ่ายนิติบัญญัตียังมีข้อจำกัดด้านเวลาข้อมูล และความสามารถในการวิเคราะห์งบประมาณ ทำให้การใช้จ่ายเงินของภาครัฐ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจนำไปสู่ปัญหาความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น สภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้พิจารณาและเสนอให้มีการจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา (Parliamentary Budget Office) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่จะช่วยรัฐสภาให้สามารถวิเคราะห์และพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ และการใช้จ่ายเงินของภาครัฐได้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันการวิเคราะห์ของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาก็จะมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบโดยทั่วกัน อันจะนำไปสู่ความเข้าใจของประชาชนในนโยบายการใช้จ่ายเงินของภาครัฐอีกด้วย

ลักษณะที่สำคัญของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา คือ

- ๑) ต้องมีความเป็นอิสระ
- ๒) ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง
- ๓) ต้องมีความสามารถในทางวิชาการในขั้นสูง

สภาปฏิรูปแห่งชาติ เสนอให้จัดตั้ง สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา อยู่ในสังกัดรัฐสภา แต่ไม่เป็นหน่วยงานราชการและต้องมีความเป็นอิสระในการวิเคราะห์ วิจัยและการบริหารงาน เพื่อให้ข้อมูลและบทวิเคราะห์ที่จะนำเสนอรัฐสภามีความเหมาะสมทางวิชาการและมีความเป็นกลางทางการเมืองให้มากที่สุด

สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ. .... โดยมีทั้งหมด ๘ หมวด ๔๓ มาตรา ดังนี้

หมวด ๑ การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

หมวด ๒ คณะกรรมการสถาบัน

หมวด ๓ คณะกรรมการวิชาการ

หมวด ๔ ผู้อำนวยการ

หมวด ๕ กองทุน

หมวด ๖ การบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด ๗ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล

หมวด ๘ การพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

รายละเอียดปรากฏตาม ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ. ....

ที่ส่งมาแนบท้ายนี้

๒. สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูป

- รัฐสภา จะมีโอกาสได้เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการพิจารณากฎหมายงบประมาณ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณของภาครัฐเป็นประโยชน์ต่อประเทศได้อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

- สาธารณชนจะได้รับทราบผลการวิเคราะห์ ของสถาบันฯ ที่เกี่ยวกับการใช้เงินของรัฐ และ ข้อเสนอต่าง ๆ ของพรรคการเมืองในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจและตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสมมากขึ้น

๓. กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็น หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

สภาปฏิรูปแห่งชาติ เสนอรายงานและร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อคณะรัฐมนตรี
คณะรัฐมนตรี จัดส่งรายงานและร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
คณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบและเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณ
ประจำรัฐสภา พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณากฎหมาย

หากกฎหมายการจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาผ่านความเห็นชอบจาก
สภานิติบัญญัติแห่งชาติและมีผลบังคับใช้ จะทำให้สามารถจัดตั้งสถาบันฯ ได้โดยเร็วและเป็นประโยชน์ในการ
พิจารณากฎหมายงบประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

รายงาน

เรื่อง “การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา (Parliamentary Budget Office : PBO)”*

ความเป็นมา

ที่มาและเหตุผลในการจัดตั้ง “สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา (PBO)” เพื่อเป็นหน่วยงานอิสระที่ให้ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ทางการคลัง ที่ยึดหลักวิชาการเข้มข้นและเป็นกลางแก่ทุกฝ่าย โดยไม่เลือกข้าง และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้นในระบบงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ และประชาชน โดยเป็นหน่วยงานที่ให้ข้อมูลด้านงบประมาณและการใช้เงินแผ่นดินแก่ฝ่ายนิติบัญญัติ และให้ข้อมูลแก่ประชาชนในการตรวจสอบการใช้จ่ายของภาครัฐ

๑. หลักการและเหตุผล

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา โดยที่การใช้จ่ายเงินแผ่นดินส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง แต่ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้พิจารณาอนุมัติงบประมาณ ไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการว่าการดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหารก็ดี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ดี ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินก็ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการใช้จ่ายเงินแผ่นดินนั้น มีผลกระทบต่อระบบการเงินการคลัง ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากน้อยเพียงใด สมควรอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินแผ่นดินเพื่อการดังกล่าวหรือไม่

จึงสมควรจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระทางวิชาการขึ้นเพื่อศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบต่อระบบการเงินการคลัง ตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายที่ต้องใช้จ่ายจากเงินแผ่นดิน รวมทั้งร่างกฎหมายงบประมาณ และร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินแผ่นดินเพื่อการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน รวมทั้งเปิดเผยผลการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการดังกล่าวต่อสาธารณชน โดยบทบาทของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณรัฐสภานี้จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า และตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน โดยสอดคล้องกับสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ รวมทั้งการตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

* รายงานและร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติเมื่อ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

๒. ประเด็นการศึกษา

การปกครองในระบบการเมืองส่วนใหญ่ประกอบด้วย การได้มาและการใช้สามอำนาจหลัก คือ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ โดยในระบบประชาธิปไตยการได้มาซึ่งสองอำนาจแรกนั้น ประชาชนเป็นผู้เลือกผ่านระบบตัวแทน และในบางประเทศผู้แทนประชาชนก็ทำหน้าที่เลือกฝ่ายตุลาการด้วย โดยหลักการสำคัญของการปกครองลักษณะนี้ คือ การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างอำนาจทั้งสามอย่างเหมาะสม

การจัดทำงบประมาณของรัฐบาลมีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหารจัดการรวมไปถึงการพัฒนาของประเทศ โดยงบประมาณของรัฐบาลตามหลักการสากลทำหน้าที่ในการควบคุมค่าใช้จ่ายในภาพรวมของรัฐบาล ก่อให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการ และนำมาซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของอำนาจฝ่ายบริหารจึงถือเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม หากสมาชิกรัฐสภา ในฐานะของฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่สามารถอ้างอิงข้อมูลและหลักการวิเคราะห์ที่หนักแน่นเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล ก็จะไม่สามารถโน้มน้าวเสียงข้างมากในรัฐสภาให้คล้อยตาม อันนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำหน้าที่ของอำนาจฝ่ายบริหาร ในขณะที่รัฐบาลในฐานะฝ่ายบริหารมีความได้เปรียบสมาชิกรัฐสภาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นฝ่ายที่คุมอำนาจในการจัดทำข้อมูลทางการคลังรวมถึงมีโครงสร้างที่สนับสนุนการวิเคราะห์การดำเนินนโยบายและโครงการใช้จ่ายต่าง ๆ ของตนอีกด้วย โดยมีสำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำงบประมาณ

แนวทางหนึ่งในการบรรเทาปัญหาข้างต้น คือ การมีระบบที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของสมาชิกรัฐสภาในการวิเคราะห์งบประมาณและการดำเนินนโยบายการคลังของฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรรายจ่ายผ่านงบประมาณประจำปี การบริหารความเสี่ยงทางการคลังในระยะปานกลาง การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ การดำเนินนโยบายผ่านกิจกรรมกึ่งการคลังลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล และการใช้จ่ายลักษณะพิเศษต่าง ๆ อีกด้วย

การสร้างระบบดังกล่าวเป็นแนวโน้มใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกโดยมีรูปธรรม คือ การจัดตั้งหน่วยวิเคราะห์งบประมาณที่ไม่ขึ้นกับอำนาจในฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) ในชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยหน่วยงานลักษณะนี้ที่ได้รับการยกย่องและถือเป็นต้นแบบสำหรับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก คือ Congressional Budget Office (CBO) ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๔ ในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานลักษณะนี้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายบริหารซึ่งมีเสียงข้างมากในสภา สามารถผ่านกฎหมายงบประมาณหรือกฎหมายการเงินอื่นๆ ได้อย่างค่อนข้างง่ายดาย โดยไม่ได้รับการตรวจสอบการจัดสรรการใช้จ่ายในระดับเข้มข้น ในขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติต้องทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์การจัดสรรการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึงการดำเนินการตามนโยบายต่างๆ ของฝ่ายบริหาร โดยอาศัยทรัพยากรส่วนตัว ซึ่งมีความจำกัดและอาจมีความเชี่ยวชาญในระดับต่ำกว่าหน่วยงานต่างๆ ที่สังกัดอยู่ในฝ่ายบริหาร อาทิ กระทรวงการคลัง หรือสำนักงานงบประมาณ เป็นต้น

ท่ามกลางกระแสความเห็นพ้องต้องการปฏิรูปประเทศไทย การจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาไทย (Thai Parliamentary Budget Office: Thai PBO) จะเป็นเครื่องมือหรือกลไก

ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน โดยสอดคล้องกับสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ รวมทั้งการตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน

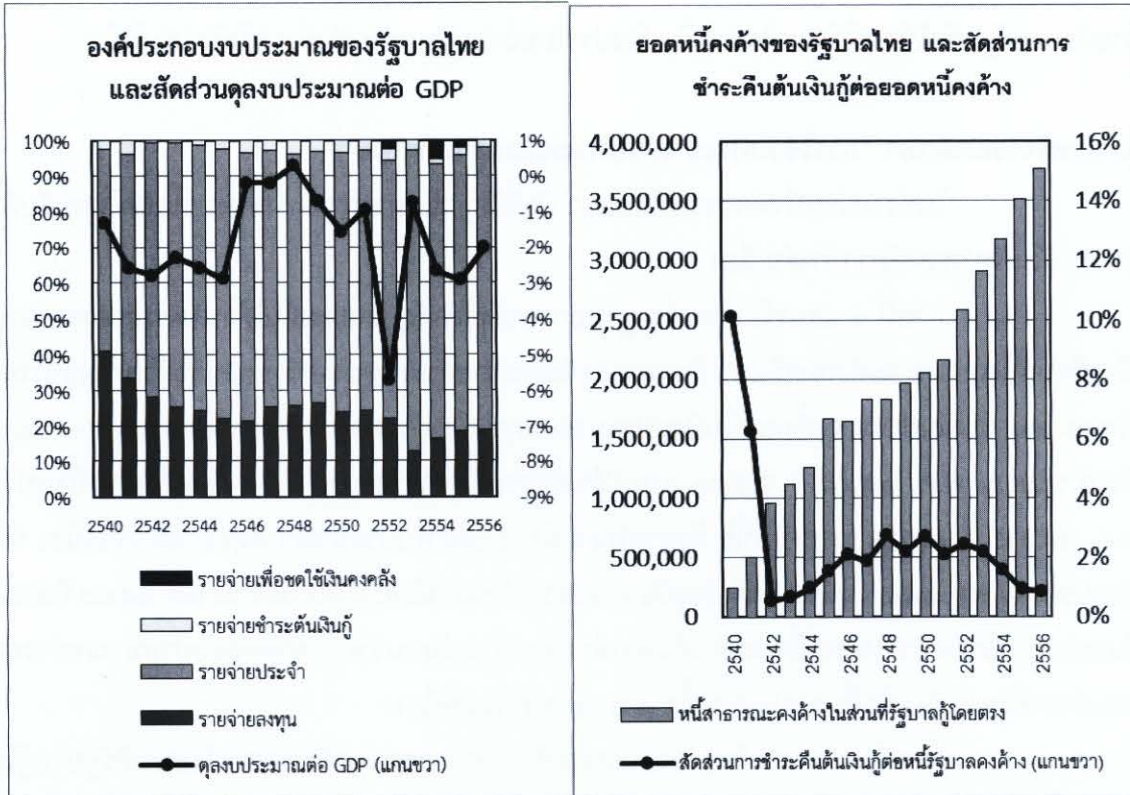
๓. การพิจารณาศึกษา “การใช้งบประมาณของไทยและความท้าทาย”

ในช่วงกว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา ตัวชี้วัดฐานะทางการคลังของประเทศไทยปรับตัวไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์มาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๑ แสดงข้อมูลตัวชี้วัดฐานะการคลังที่สำคัญ โดยจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของรายจ่ายลงทุนเมื่อเทียบกับงบประมาณทั้งหมดมีแนวโน้มลดต่ำลง โดยงบรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลปรับตัวลดลงจากระดับราวร้อยละ ๔๑ ของงบประมาณทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาสู่ระดับราวร้อยละ ๒๔ - ๒๖ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๐ และปรับตัวสู่ระดับราวร้อยละ ๑๖ - ๑๙ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังมีการจัดทำงบประมาณขาดดุลมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในช่วงเวลาดังกล่าวมีเพียงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ปีเดียวเท่านั้นที่งบประมาณของประเทศอยู่ในระดับเกินดุลเล็กน้อย ซึ่งแน่นอนว่าการขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่องย่อมนำมาซึ่งการปรับเพิ่มขึ้นของระดับหนี้สาธารณะของประเทศไทย

ภาพที่ ๑ ทางด้านขวา แสดงระดับหนี้สาธารณะคงค้างเฉพาะในส่วนที่รัฐบาลกู้โดยตรง ซึ่ง ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ อยู่ที่ระดับราว ๓.๘ ล้านล้านบาท ถึงแม้ว่าหนี้รัฐบาลระดับดังกล่าวเมื่อรวมเข้ากับองค์ประกอบอื่น ๆ ของหนี้สาธารณะแล้ว จะทำให้ได้สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างในภาพรวมของประเทศอยู่ที่ระดับราวร้อยละ ๔๖ ของ GDP ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ แต่จากแนวโน้มการปรับตัวที่พุ่งสูงขึ้นอย่างชัดเจนก็อาจสร้างความกังวลถึงระดับหนี้สาธารณะของประเทศในอนาคตได้ นอกจากนี้ เมื่อมองถึงการตั้งงบประมาณชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลในภาพเดียวกัน จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการชำระคืนต้นเงินกู้ของประเทศไทยในระยะหลังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ราวร้อยละ ๑ - ๓ เมื่อเทียบกับหนี้คงค้างของรัฐบาล

ตัวชี้วัดฐานะการคลังที่สำคัญของไทย ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๖

ที่มา : สำนักงบประมาณ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ลักษณะของการดำเนินนโยบายทางการคลังที่เอนเอียงไปในทิศทางของการจัดทำงบประมาณขาดดุลต่อเนื่องยาวนาน (Deficit bias) การไม่ให้น้ำหนักความสำคัญกับงบรายจ่ายลงทุนมากนัก ในขณะที่ระดับหนี้สาธารณะก่อตัวเพิ่มสูงขึ้น ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในประเทศไทย ประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา ก็พบลักษณะของการดำเนินนโยบายทางการคลังที่เอนเอียงดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้คำอธิบายถึงลักษณะการเอนเอียงในการจัดทำงบประมาณที่เกิดขึ้น ได้แก่

(๑) รัฐบาลมีลักษณะที่มองแต่ประโยชน์ในระยะสั้น (Short sightedness) โดยมองข้ามผลของการจัดทำงบประมาณไม่สมดุลอย่างต่อเนื่องที่มีในระยะยาว ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความไม่มั่นใจว่าจะได้รับการเลือกตั้งกลับมาเป็นรัฐบาลในสมัยหน้า

(๒) ปัญหาการใช้ทรัพยากร (ทางการคลัง) ร่วมกัน (Common-pool problem) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเศรษฐกิจดีที่รัฐมีทรัพยากร (รายได้รัฐบาล) เป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน รัฐบาลมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มการใช้จ่ายมากขึ้น จนอาจกลายเป็นมากจนเกินความจำเป็นและอาจนำไปสู่การจัดทำงบประมาณขาดดุล ที่ผลกระทบในการหารายได้มาชดเชยการขาดดุลที่เกิดขึ้นไปยังรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศต่อในภายหลัง ซึ่งผลจะนำไปสู่การจัดทำงบประมาณขาดดุลอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มระดับหนี้สาธารณะของประเทศ และอาจนำไปสู่การดำเนินนโยบายทางการคลังที่ผันผวนไปตามวัฏจักรเศรษฐกิจ

(๓) การใช้นโยบายการคลังที่ขึ้นกับดุลพินิจของรัฐบาล (Discretionary fiscal policies) มากขึ้น และนำไปสู่การดำเนินนโยบายทางการคลังที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับเศรษฐกิจ มากกว่าการดำเนินนโยบายการคลังแบบปรับเสถียรภาพโดยอัตโนมัติ (Automatic stabilizer) ทั้งนี้การดำเนินนโยบายทางการคลังที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับเศรษฐกิจ หรือที่เรียกว่าการดำเนินนโยบายทางการคลังที่ผันผวนไปตามวัฏจักรเศรษฐกิจ (Pro-cyclical fiscal policy) คือ รัฐบาลมีการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายในช่วงที่เศรษฐกิจดี แต่ลดงบประมาณรายจ่ายในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำหรือชะลอตัว

แรงจูงใจเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การดำเนินนโยบายทางการคลังที่ไร้ความรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อบรรเทาหรือลดแรงจูงใจของผู้กำหนดนโยบายในการจัดทำงบประมาณที่เอนเอียงลักษณะดังกล่าว และทำให้การดำเนินนโยบายทางการคลังของประเทศดีขึ้น มีความรับผิดชอบ รวมถึงเป็นไปในลักษณะที่ผันผวนไปตรงกันข้ามกับวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter-cyclical fiscal policies) มากขึ้น แนวทางหนึ่งที่มีถูกนำเสนอออกมา นั้น เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหรือปฏิรูปปัจจัยสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายทางการคลัง

ทั้งนี้ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยเชิงสถาบันทางการคลังที่ดีสามารถลดระดับการดำเนินนโยบายการคลังที่ไร้ความรับผิดชอบลงได้ โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- การประยุกต์ใช้วิธีการงบประมาณที่สนับสนุนให้เกิดความรับผิดชอบทางการคลังในระยะยาว รวมถึงสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสเพิ่มขึ้นในการจัดทำงบประมาณ เช่น การจัดทำแผนงบประมาณระยะปานกลาง (Medium-term budgetary planning) การออกกฎหมายอย่างเช่น Fiscal responsibility laws ในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น

- การมีกฎการคลัง (Fiscal rules) ที่ดี ที่ช่วยควบคุมการใช้ดุลพินิจของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายทางการคลังหรือลดความเอนเอียงในการจัดทำงบประมาณขาดดุลอย่างต่อเนื่อง และช่วยสนับสนุนการมีวินัยทางการคลัง นอกจากนี้ กฎการคลัง เช่น Structural budget balance ยังช่วยให้การดำเนินนโยบายทางการคลังมีลักษณะที่ผันผวนไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับวัฏจักรเศรษฐกิจอีกด้วย

- การจัดตั้งองค์กรทางการคลังที่เป็นอิสระ (Independent fiscal institutions) อาทิเช่น หน่วยงาน Congressional Budget Office (CBO) ในประเทศสหรัฐอเมริกา (ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๗๔) หน่วยงาน Parliamentary Budget Office ในประเทศแคนาดา (ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๗๔) หน่วยงาน National Assembly Budget Office ของเกาหลีใต้ (ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๓) เป็นต้น

๔. สรุปผลการพิจารณา

หลักการสำคัญของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา จะต้องเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและมีความเป็นกลางทางการเมืองไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Non-partisanship) มีหน้าที่ในการเสนอการวิเคราะห์งบประมาณประจำปี งบประมาณระยะปานกลางและระยะยาว จัดทำการคาดการณ์ทางเศรษฐกิจและงบประมาณรายรับ รายจ่าย ดุลการคลัง และหนี้สาธารณะ นำเสนอผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลังทั้งด้านรายรับและรายจ่าย การใช้เงินนอกงบประมาณ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำงบประมาณของประเทศและสนับสนุนการจัดทำงบประมาณที่โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ

ในระยะยาว และทำให้มีข้อมูลในการตรวจสอบจากระบบรัฐสภามากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการประยุกต์ใช้ปัจจัยเชิงสถาบันในลักษณะของกฎการคลัง โดยกฎการคลังของประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๙ ทวิ และตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๒๑ ได้กำหนดขอบเขตในการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ในปีงบประมาณหนึ่ง ให้กระทรวงการคลังกู้เป็นเงินบาทไม่เกินวงเงิน

๑) ร้อยละ ๒๐ ของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงเล้วมา แล้วแต่กรณีกับอีก

๒) ร้อยละ ๘๐ ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้ นอกจากนี้มาตรา ๑๗ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้กำหนดให้ ในกรณีที่จำเป็นจะต้องจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปี คณะรัฐมนตรีอาจเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อสภาได้ และให้แสดงถึงเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

ตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้การกู้เงินเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินนอกเหนือจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี กระทรวงการคลังสามารถกู้เป็นเงินตราต่างประเทศได้ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมาตรา ๒๘ ได้กำหนดให้ ในปีงบประมาณหนึ่ง กระทรวงการคลังจะค้าประกันได้ไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม นอกจากนี้ ในปัจจุบันกระทรวงการคลัง ได้กำหนดกรอบความยั่งยืนทางการคลังไว้ คือ

- (๑) กำหนดให้มีสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ไม่เกินร้อยละ ๖๐
- (๒) กำหนดให้ภาระหนี้ต่องบประมาณไม่เกินร้อยละ ๑๕
- (๓) กำหนดให้มีการจัดทำงบประมาณสมดุลในปี พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๔) กำหนดให้สัดส่วนงบลงทุนต่องบประมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕

แต่ทั้งนี้ปัญหาส่วนหนึ่งที่พบคือ กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนดมานั้นเป็นเพียงแค่กรอบหรือแนวในการดำเนินนโยบายทางการคลังเท่านั้น โดยมีได้มีกฎหมายรองรับ ดังนั้น ที่ผ่านมาก็จะมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ที่ใช้ในกรอบความยั่งยืนทางการคลังมาแล้วหลายครั้ง ทั้งในส่วนของเกณฑ์สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP หรือเป้าหมายของการจัดทำงบประมาณสมดุล นอกจากนี้ เกณฑ์สัดส่วนงบลงทุนต่องบประมาณที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ก็ไม่สามารถปฏิบัติตามได้มาเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปีแล้ว

ดังนั้นภาพรวมของกฎการคลัง (รวมถึงกรอบความยั่งยืนทางการคลัง) ที่ใช้ในประเทศไทย จึงมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การควบคุมขนาดงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลในแต่ละปีและการควบคุมการกู้เงินและระดับหนี้สาธารณะของประเทศ แต่ทั้งนี้ประเทศไทยยังขาดกฎการคลังที่ช่วยควบคุมความเอนเอียงในทิศทาง

ของการจัดทำประมาณขาดดุลต่อเนื่อง (Deficit bias) (ยกเว้นวาระดับสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP จะเข้าใกล้ระดับร้อยละ ๖๐) หรือกฎการคลังที่สนับสนุนการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Economic stabilization) อย่างเช่น Structural budget balance rule ซึ่งจะแก้ไขปัญหาค่าเงินนโยบายทางการคลังที่ผันผวนไปตามวัฏจักรเศรษฐกิจ อีกทั้งกฎการคลังที่ใช้ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมไปถึงการใช้เงินนอกระบบงบประมาณประจำปี ซึ่งอาจสร้างปัญหาและภาระทางการคลังต่อไปในอนาคตได้เช่นเดียวกัน

สำหรับหน่วยงานสถาบันวิเคราะห์งบประมาณ PBO นั้น ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานในลักษณะดังกล่าวอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม หากมีการจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาและสถาบันดังกล่าวสามารถดำเนินงานและมีบทบาทในการวิเคราะห์งบประมาณและการคลังของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณประจำปี งบประมาณระยะปานกลาง การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ หรือกิจกรรมทางการคลังและกิจการคลังอื่น ๆ ตลอดจนผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายภาษี ดังเช่นหน่วย Congressional Budget Office (CBO) ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้รับการยอมรับในเชิงวิชาการและถือเป็นต้นแบบสำหรับหน่วยงานในลักษณะแบบเดียวกันนี้ในประเทศต่างๆ ก็จะมีส่วนสำคัญในการลดระดับการดำเนินนโยบายการคลังที่ไร้ความรับผิดชอบลงได้

หน้าที่ของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา (PBO)

ตามหลักปฏิบัติที่ดีขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) นั้น หน่วยงานสถาบันวิเคราะห์งบประมาณ จะต้อง

๑. เป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากประชาชนและภาคการเมือง
๒. เป็นกลางทางการเมือง ไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (nonpartisanship) และ
๓. เป็นอิสระในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร แต่ต้องรับผิดชอบต่อฝ่ายนิติบัญญัติ

หรือรัฐสภา

การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้นมีรายละเอียดเพิ่มเติมอีกมาก เช่น สำหรับการสร้างความน่าเชื่อถือ PBO จะต้องเป็นเจ้าของหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการระดับสูง และทำการวิเคราะห์โดยปราศจากอคติทางการเมือง ผลการวิเคราะห์ต้องเปิดเผยและโปร่งใส ตรวจสอบได้ นอกจากนี้ประเด็นที่วิเคราะห์ควรเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อการคลังของประเทศ รวมทั้งเป็นเรื่องที่สมาชิกรัฐสภาและประชาชนให้ความสนใจ ในส่วนของความเป็นกลางทางการเมืองและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด PBO จะต้องไม่ผลิตผลงานหรือนำเสนอการวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นโจมตีนโยบายหรือมาตรการของพรรคใดพรรคหนึ่ง ประเด็นที่เลือกมาวิเคราะห์มีความสำคัญต่อฐานะการคลังของประเทศ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ต้องไม่มีลักษณะชี้หน้าหรือชี้ผิดชี้ถูกว่านโยบายหรือมาตรการอะไรดีหรือไม่ดี แต่เป็นเพียงการนำเสนอผลกระทบทางการคลัง และผลกระทบต่อเศรษฐกิจของบางนโยบาย โดยผู้อ่านจะเป็นผู้ตีความเองว่าผลกระทบที่วิเคราะห์เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่ ซึ่งรวมถึงสมาชิกรัฐสภา ไม่ว่าจะสังกัดพรรคใด จะใช้ผลการวิเคราะห์ในแนวทางใด หน้าที่ของ PBO ล้วนแต่เพียงการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่รอบด้านที่สุดและถูกต้องตามหลักวิชาเท่าที่เป็นไปได้

เท่านั้น นอกจากนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์และการนำเสนอมีความเป็นกลางทางการเมือง PBO จะต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอ ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการออกแบบเชิงสถาบันของหน่วยงาน

ในต่างประเทศบ่งชี้ว่าหน่วยงานในลักษณะ PBO ควรได้รับการรองรับทางกฎหมาย (คือมีพระราชบัญญัติรองรับ) โดยกฎหมายต้องแยก PBO ออกจากฝ่ายบริหารให้อำนาจ PBO ในการเข้าถึงข้อมูลงบประมาณที่เท่าเทียมกับฝ่ายบริหาร กำหนดให้มีการจัดสรรทรัพยากรการเงินที่เพียงพอและต่อเนื่อง รวมถึงทรัพยากรบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดกระบวนการแต่งตั้งบุคลากร โดยเฉพาะหัวหน้าหน่วยงานที่รัดกุมและปลอดจากอิทธิพลของพรรคการเมือง และมีวาระการดำรงตำแหน่งที่ชัดเจน เป็นต้น

ความเป็นอิสระของ PBO ไม่ใช่ความเป็นอิสระโดยสิ้นเชิง เนื่องจากต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาและสมาชิกรัฐสภา เช่น ต้องนำเสนอรายงานทั้งหมดต่อรัฐสภา ซึ่งรวมถึงการให้ความเห็นต่อคณะกรรมการงบประมาณหรือคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชน โดยต้องเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ให้ทุกคนเข้าถึงได้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรือมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ มีความโปร่งใส และเป็นกลางทางการเมือง ควรมีกระบวนการตรวจสอบการทำงานของ PBO เป็นระยะ โดยองค์กรภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ และอาจมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคอยตรวจสอบผลงานการวิเคราะห์ว่าได้มาตรฐานหรือไม่

๕. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางดำเนินการที่นำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณา

เสนอให้มีการออกกฎหมายเพื่อจัดตั้ง “สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา” ขึ้นในประเทศไทย โดยมี “ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ. ....” ปรากฏในภาคผนวก

.....

ก. ฉบับพิเศษ

กรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทย

กรุงเทพฯ

วันที่

เรื่อง

เรื่อง

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ. ....

ภาคผนวก ก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

เหตุผล

โดยที่การใช้จ่ายเงินแผ่นดินส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยตรง แต่ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้พิจารณาอนุมัติงบประมาณไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการว่าการดำเนินนโยบายการคลัง นโยบายภาษี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องการเงิน และการใช้จ่ายเงินแผ่นดินในลักษณะอื่น มีผลกระทบต่อฐานะการคลัง และระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากนักน้อยเพียงใด สมควรอนุมัติให้ดำเนินนโยบายดังกล่าวหรือไม่ และฝ่ายบริหารมีแผนในการหารายได้และการรักษาวินัยการคลังมากนักน้อยเพียงใด จึงสมควรจัดตั้งสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระทางวิชาการขึ้นเพื่อศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบต่อระบบการเงินการคลัง ตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายที่ต้องใช้จ่ายจากเงินแผ่นดิน รวมทั้งร่างกฎหมายงบประมาณ และร่างกฎหมายเกี่ยวข้องการเงิน เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติให้ใช้จ่ายเงินแผ่นดินเพื่อการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน รวมทั้งเปิดเผยผลการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการดังกล่าวต่อสาธารณชน โดยบทบาทของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภานี้จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน โดยสอดคล้องกับสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ รวมทั้งการตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา พ.ศ. ....

๑. วันที่บังคับใช้

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
(ร่างมาตรา ๒)

๒. บทนิยาม

กำหนดบทนิยามไว้ดังนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“คณะกรรมการสถาบัน” หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“กรรมการสถาบัน” หมายความว่า กรรมการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“คณะกรรมการวิชาการ” หมายความว่า คณะกรรมการวิชาการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“กรรมการวิชาการ” หมายความว่า กรรมการวิชาการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

(ร่างมาตรา ๓)

๓. ผู้รักษาการ

ให้ประธานรัฐสภา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๔. สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา

๑. ให้จัดตั้งสถาบันวิเคราะห์ที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระทางวิชาการขึ้น เรียกว่า “สถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา” มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น ๆ และอยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจมีต่อฐานะการคลังทั้งระยะสั้นและระยะยาว ระบบการเงินการคลัง

ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอันเนื่องมาจากนโยบายการคลังของฝ่ายบริหาร นโยบายภาษีและรายได้รัฐ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน รวมทั้งแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมบรรดาที่ต้องใช้จ่ายเงินแผ่นดินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ และเสนอแนะผลการศึกษาต่อสมาชิกวุฒิสภา เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหารและการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รวมทั้งเปิดเผยผลการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวต่อสาธารณชน (ร่างมาตรา ๕)

๒. สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยหรือให้ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับผลทางการคลังของการใช้เงินแผ่นดินของฝ่ายบริหารและส่งเสริมความโปร่งใสของกระบวนการทางการคลังของประเทศ

(๒) วิจัยและสนับสนุนการวิจัยทางวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจมีต่อระบบการเงิน การคลัง ตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอันเนื่องมาจากการใช้เงินแผ่นดิน การกำหนดนโยบายสาธารณะ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

(๓) เผยแพร่และสนับสนุนการเผยแพร่และให้บริการผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหรือความเห็นตาม (๑) และ (๒) ต่อสมาชิกวุฒิสภาและสาธารณชน

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรในประเทศและต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหรือให้ความเห็นตาม (๑) และ (๒)

(๕) สนับสนุนข้อมูลและความเห็นตาม (๑) และ (๒) แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา และหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับการร้องขอ

(๖) กระทำการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถาบัน

คณะกรรมการวิชาการอาจขอให้สถาบันดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งก็ได้ แต่ผู้อำนวยการมีดุลพินิจที่จะดำเนินการให้หรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงความพร้อมของสถาบัน (ร่างมาตรา ๖)

๓. สถาบันมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์และให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ชื่อ ว่าจ้าง รับจ้าง จัดหา หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ

(๓) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๔) ขอให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐส่งข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานที่จำเป็นในการดำเนินการตามมาตรา ๖ ให้แก่สถาบัน

(๕) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่อยู่ในความรับผิดชอบให้แก่สถาบัน เพื่อนำไปใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการเปิดเผยตัวตน ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการค้า หรือกิจการของผู้เสียภาษีแต่อย่างใด

ข้อมูลที่ได้มาตาม (๕) ให้สถาบันใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือให้ความเห็นทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันเท่านั้น และห้ามเปิดเผยต่อบุคคลใด ๆ นอกจากผู้อำนวยการหรือพนักงานซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายให้เป็นผู้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือให้ความเห็นทางวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อมูลตาม (๕) เท่านั้น

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติข้อห้ามในวรรคสองของมาตรา ๘ (๕) มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๘)

๕. คณะกรรมการสถาบัน

๑. ให้คณะกรรมการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณของรัฐสภาประกอบด้วย

(๑) ประธานรัฐสภา เป็นประธานกรรมการสถาบัน

(๒) รองประธานรัฐสภา เป็นรองประธานกรรมการสถาบัน

(๓) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการสถาบัน

(๔) กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันตาม (๔) ตามมติของคณะกรรมการสถาบัน

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒. คณะกรรมการสถาบันมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกิจการทั่วไปของสถาบัน บรรดาที่มีได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการและผู้อำนวยการโดยเฉพาะ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสถาบันและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของผู้อำนวยการสถาบัน

(๒) อนุมัติแผนการดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้งแผนการบริหารและการใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อเสนอของผู้อำนวยการ

(๓) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของสถาบันและอนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อเสนอของผู้อำนวยการ

(๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุม เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของคณะกรรมการสถาบัน และคณะกรรมการวิชาการ

(๕) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน และการบริหารงานของสถาบัน

(๖) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และการบริหารงานของสถาบัน

(๗) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น การบรรจุ การแต่งตั้ง การให้ได้รับ เงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากงาน ระเบียบวินัย การลงโทษ การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษของ พนักงานและลูกจ้าง

(๘) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ และการมอบให้ผู้อื่นรักษาการ แทนหรือปฏิบัติกรแทนผู้อำนวยการ

(๙) ขอให้ผู้รักษาการตามกฎหมายหรือรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สั่งให้หน่วยงานตามกฎหมายที่ตน เป็นผู้รักษาการ หรือที่ตนกำกับดูแลจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานแก่สถาบันตามที่ได้รับ การร้องขอ

(๑๐) ส่งเสริมความเป็นอิสระทางวิชาการของคณะกรรมการวิชาการ ผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบัน (ร่างมาตรา ๑๘)

๖. คณะกรรมการวิชาการ

๑. ให้มีคณะกรรมการวิชาการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาประกอบด้วย ประธานกรรมการวิชาการคนหนึ่งและกรรมการวิชาการอีกจำนวนหกคน ซึ่งประธานรัฐสภาแต่งตั้งตามมติของ คณะกรรมการสถาบัน

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขานุการ

ผู้ใดจะเป็นกรรมการสถาบันและกรรมการวิชาการในเวลาเดียวกันมิได้ (ร่างมาตรา ๑๙)

๒. คณะกรรมการวิชาการมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งการดำเนินงานทางวิชาการของ สถาบัน และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานทางวิชาการของสถาบัน

(๒) ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัย หรือการให้ ความเห็นทางวิชาการ

(๓) ขอให้สถาบันดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน มาตรา ๖ (๑) หรือ (๒) ใน ประเด็นที่เห็นสมควร

(๔) ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์หรือ วิจัย หรือการให้ความเห็นทางวิชาการในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

(๕) ส่งเสริมความเป็นอิสระทางวิชาการของผู้อำนวยการพนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการ (ร่างมาตรา ๒๑)

๗. ผู้อำนวยการ

๑. ให้สถาบันมีผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสถาบัน และอาจมีรองผู้อำนวยการคนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการตามมติของคณะกรรมการสถาบัน และเมื่อได้แต่งตั้งแล้ว ให้แจ้งสมาชิกรัฐสภาทราบด้วย (ร่างมาตรา ๒๓)

๒. ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา

(๔) มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการคลังหรือเศรษฐศาสตร์

(๕) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการคลังหรือเศรษฐศาสตร์ติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า

สิบปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเคยเป็นและได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่เกินสองปี เว้นแต่เคยเป็นผู้บริหารระดับสูงของธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเคยเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นบุคคลซึ่งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออก หรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (ร่างมาตรา ๒๔)

๓. ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะกรรมการสถาบันมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง หรือได้กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการโดยอิสระของพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบัน

(๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ (ร่างมาตรา ๒๖)

๔. ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันและสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการสถาบันและคณะกรรมการวิชาการ

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด เงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับหรือรูปแบบหรือแนวทางการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยหรือการให้ความเห็นทางวิชาการของคณะกรรมการสถาบันหรือคณะกรรมการวิชาการ แล้วแต่กรณี

(๕) เป็นผู้แทนสถาบันในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก และเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อข้อบังคับที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด (ร่างมาตรา ๒๘)

๘. กองทุน

๑. ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสถาบัน เรียกว่า “กองทุนเพื่อการพัฒนาาระบบการวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา” เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสถาบันประกอบด้วย

(๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้

(๒) เงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปี

(๓) รายได้จากการดำเนินกิจการของสถาบัน

(๔) เงินอุดหนุนจากองค์การระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร

(๕) ดอกผลหรือรายได้อื่น

(๖) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินทุนประเดิมตาม (๑) และเงินงบประมาณรายปีตาม (๒) นั้น รัฐพึงจัดสรรให้แก่สถาบันโดยตรงเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน (ร่างมาตรา ๓๑)

๙. การบัญชีและการตรวจสอบ

๑. ให้สถาบันวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานแก่กิจการแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน ทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร ตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ (ร่างมาตรา ๓๕)

๒. ให้สถาบันจัดทำงบดุล และบัญชีรับจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสถาบันในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี (ร่างมาตรา ๓๖)

๓. ให้สถาบันจัดทำรายงานประจำปีทุก ๆ ปี เสนอต่อคณะกรรมการสถาบัน โดยแสดงงบดุล และบัญชีรับจ่ายที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องพร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งแสดงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาด้วย

๔. ให้ผู้อำนวยการเสนอรายงานประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อทราบและให้เผยแพร่รายงานประจำปีต่อสาธารณชนในวงกว้างด้วย (ร่างมาตรา ๓๗)

๑๐. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล

๑. ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นจำนวนไม่เกินสี่คนซึ่งกรรมการสถาบันแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลต้องไม่เป็นพนักงานของสถาบัน ไม่เป็นกรรมการสถาบันหรือกรรมการวิชาการ (ร่างมาตรา ๓๘)

๒. ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของสถาบันและของผู้อำนวยการโดยรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันประกอบการประเมินผลงาน

(๒) รายงานผลการติดตาม และตรวจสอบผลงานของสถาบันและของผู้อำนวยการต่อประธานคณะกรรมการทุกหกเดือน

(๓) ประเมินผลงานของสถาบันทุกปีและจัดทำรายงานการประเมินผลงานเสนอต่อประธานคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๓๙)

๑๑. การพิจารณาบททวนความเหมาะสมของกฎหมาย

เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้คณะกรรมการสถาบันจัดให้มีการพิจารณาบททวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัตินี้ทุกรอบระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้อำนวยการเสนอรายงานผลการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัตินี้ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ของปีถัดจากปีที่ครบรอบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยหากปรากฏว่าต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเด็นใด ให้ประธานรัฐสภาจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ไว้ในรายงานด้วย (ร่างมาตรา ๔๐)

๑๒. บทเฉพาะกาล

๑. ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การใดที่พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา หรือผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๔๑)

๒. ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสถาบันประกอบด้วยประธานรัฐสภา และรองประธานรัฐสภา และให้เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าเป็นเลขานุการ

ให้คณะกรรมการสถาบันตามวรรคหนึ่งดำเนินการถวายคำแนะนำเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔๒)

๓. ในวาระเริ่มแรก เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ให้คณะกรรมการสถาบันดำเนินการให้มีคณะกรรมการวิชาการตามมาตรา ๑๙ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๔๓)

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาระบบการวิเคราะห์งบประมาณประจำ
รัฐสภา

มาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษากฎการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การจัดตั้ง วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสถาบันที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระทางวิชาการขึ้น เรียกว่า “สถาบัน
วิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา” เพื่อศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบ
ที่อาจมีต่อฐานะการคลังทั้งระยะสั้นและระยะยาว ระบบการเงินการคลัง ระบบเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ ตลอดจนความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันเนื่องมาจากนโยบาย
การคลังของฝ่ายบริหาร นโยบายภาษีและรายได้รัฐ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ร่างพระราชบัญญัติ
ที่เกี่ยวข้องการเงิน รวมทั้งแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมบรรดาที่ต้องใช้จ่ายจากเงินแผ่นดินทั้ง
เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ และเสนอแนะผลการศึกษาวิเคราะห์ต่อสมาชิกรัฐสภา เพื่อประโยชน์
ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร และการพิจารณาให้ความเห็นชอบ
ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รวมทั้งเปิดเผยผลการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวต่อ
สาธารณชน ทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และการตรวจสอบการ
ดำเนินงานตามนโยบายของฝ่ายบริหารให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน

ให้สถาบันเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วย
การจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและ
กฎหมายอื่น ๆ และอยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา

กิจการของสถาบันไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมาย
ว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ผู้อำนวยการ
รองผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบันต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ใน
กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๖ สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหรือให้ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับผลทางการคลังของนโยบาย
ภาษีและรายได้รัฐ การจัดหางบประมาณ การใช้เงินแผ่นดินของฝ่ายบริหารและส่งเสริมความโปร่งใสของ
กระบวนการทางการคลังของประเทศ

(๒) วิจัยและสนับสนุนการวิจัยทางวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจมีต่อฐานะการคลัง ระบบการเงินการคลัง ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันเนื่องมาจากการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน การกำหนดนโยบายสาธารณะ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

(๓) เผยแพร่และสนับสนุนการเผยแพร่และให้บริการผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหรือความเห็นตาม (๑) และ (๒) ต่อสมาชิกวุฒิสภาและสาธารณชน

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรในประเทศและต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยหรือให้ความเห็นตาม (๑) และ (๒)

(๕) สนับสนุนข้อมูลและความเห็นตาม (๑) และ (๒) แก่คณะกรรมการต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามที่ได้รับคำร้องขอ ทั้งนี้อาจสนับสนุนข้อมูลและความเห็นตาม (๑) และ (๒) แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาด้วยก็ได้

(๖) กระทำการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถาบัน

ผู้อำนวยการมีดุลพินิจที่จะดำเนินการในประเด็นใดประเด็นหนึ่งตาม (๑) (๒) และ (๕) โดยคำนึงถึงความพร้อมของสถาบัน แต่ต้องรายงานเหตุแห่งการใช้ดุลพินิจต่อคณะกรรมการวิชาการ

มาตรา ๗ ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือให้ความเห็นทางวิชาการตามมาตรา ๖ ให้พนักงานหรือลูกจ้างของสถาบัน ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการเองภายใต้การกำกับดูแลของผู้อำนวยการ ทั้งนี้ สถาบันจะจ้างหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการดังกล่าวโดยจ่ายค่าตอบแทนมิได้ เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางวิชาการหรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้านและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการแล้ว

รายงานผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และความเห็นตามมาตรา ๖ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ศึกษาวิเคราะห์และประมาณการความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และประมาณการรายรับรายจ่ายรวมถึงฐานะการคลังของภาครัฐ ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว

(๒) ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบทางการเงินการคลังของนโยบายต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

(๓) ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับต้นทุนการคลังและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนการปฏิบัติราชการของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้ตามที่เห็นสมควร หรือตามมติของสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา

(๔) ศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน การกำหนดนโยบายสาธารณะ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี หรือร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๘ ให้สถาบันมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตาม
มาตรา ๖ และอำนาจเช่นที่วานี้ให้รวมถึง

(๑) ถือกกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ สร้าง ซื้อ ว่าจ้าง รับจ้าง
จัดหา หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ

(๓) ว่าจ้างหรือมอบให้บุคคลใดประกอบกิจการส่วนใดส่วนหนึ่งของสถาบัน

(๔) ขอให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐส่งข้อมูลหรือเอกสาร
หลักฐานที่จำเป็นในการดำเนินการตามมาตรา ๖ ให้แก่สถาบัน

(๕) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่อยู่ในความรับผิดชอบให้แก่
สถาบัน เพื่อนำไปใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นต้องไม่เป็นการเปิดเผย
ตัวตน ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการค้า หรือกิจการของผู้เสียภาษีแต่อย่างใด

ข้อมูลที่ได้มาตาม (๕) ให้สถาบันใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือให้
ความเห็นทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ของสถาบันเท่านั้น และห้ามเปิดเผยต่อบุคคลใด ๆ นอกจาก
ผู้อำนวยการหรือพนักงานซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายให้เป็นผู้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือให้ความเห็นทาง
วิชาการในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อมูลตาม (๕) เท่านั้น

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติข้อห้ามในวรรคสองของมาตรา ๘ (๕) มีความผิดต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๖) ดำเนินกิจการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

การดำเนินการตาม (๖) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถาบันก่อน ส่วนการ
ดำเนินการตาม (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการก่อน

มาตรา ๙ ให้หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐ ให้ความร่วมมือแก่สถาบันตามที่ได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๘ (๔) หรือ (๕) โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐไม่สามารถดำเนินการตามที่สถาบันร้องขอได้ ให้มีหนังสือแจ้งเหตุผลความจำเป็นให้
สถาบันทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องขอ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของ
สถาบัน ให้ผู้อำนวยการรายงานคณะกรรมการสถาบันทราบและดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (๙)

หมวด ๒
คณะกรรมการสถาบัน

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการสถาบันสถาบันวิเคราะห์งบประมาณของรัฐสภาประกอบด้วย

- (๑) ประธานรัฐสภา เป็นประธานกรรมการสถาบัน
- (๒) รองประธานรัฐสภา เป็นรองประธานกรรมการสถาบัน
- (๓) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการสถาบัน
- (๔) กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบัน

ตาม (๔) ตามมติของคณะกรรมการสถาบัน

ให้ผู้อำนวยความสะดวกเป็นเลขานุการ

มาตรา ๑๑ กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการเงิน การคลัง เศรษฐศาสตร์ บัญชี หรือ

กฎหมาย

(๔) มีประสบการณ์ทำงานตาม (๓) ไม่น้อยกว่าสิบปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เว้นแต่เป็นผู้บริหารระดับสูงของธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นบุคคลซึ่งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๒ ให้กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ในกรณีที่กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่แล้ว

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๓) วางลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทนตำแหน่งที่ว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้คณะกรรมการสถาบันปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยถือว่าคณะกรรมการสถาบันประกอบด้วยกรรมการสถาบันเพียงเท่าที่มีอยู่ และหากตำแหน่งที่ว่างลงคือตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ ๑๐ (๒) ให้กรรมการที่เหลืออยู่คัดเลือกผู้ทำหน้าที่ประธานสถาบันหรือรองประธานสถาบันแล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะกรรมการสถาบันมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง หรือได้กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการ โดยอิสระในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการ ผู้อำนวยการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสถาบัน

(๗) ขาดการประชุมคณะกรรมการเกินสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร

(๘) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้มีการแต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสถาบันประกอบด้วยกรรมการสถาบันทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการสถาบันต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสถาบันทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการสถาบันคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการสถาบันและกรรมการสถาบันต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการแทรกแซงหรือก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการโดยอิสระของคณะกรรมการวิชาการ ผู้อำนวยการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสถาบัน

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการสถาบันมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกิจการทั่วไปของสถาบัน บรรดาที่มีได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการและผู้อำนวยการโดยเฉพาะ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสถาบันและประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของผู้อำนวยการสถาบัน
- (๒) อนุมัติแผนการดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้งแผนการบริหารและการใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อเสนอของผู้อำนวยการ
- (๓) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของสถาบันและอนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อเสนอของผู้อำนวยการ
- (๔) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุม เบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของคณะกรรมการสถาบัน และคณะกรรมการวิชาการ
- (๕) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงาน และการบริหารงานของสถาบัน
- (๖) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และการบริหารงานของสถาบัน
- (๗) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งอัตรา เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลอื่น การบรรจุ การแต่งตั้ง การให้ได้รับเงินเดือน

หรือค่าจ้าง การออกจากงาน ระเบียบวินัย การลงโทษ การร้องทุกข์ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงาน และลูกจ้าง

(๘) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ และการมอบให้ผู้อื่นรักษาการแทน หรือปฏิบัติการแทนผู้อำนวยการ

(๙) ขอให้ผู้รักษาการตามกฎหมายหรือรัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สั่งให้หน่วยงานตามกฎหมายที่ตนเป็นผู้รักษาการ หรือที่ตนกำกับดูแลจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานแก่สถาบันตามที่ได้รับการร้องขอ

(๑๐) ส่งเสริมความเป็นอิสระทางวิชาการของคณะกรรมการวิชาการ ผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบัน ก่อนดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) คณะกรรมการสถาบันต้องปรึกษาหารือกับ คณะกรรมการวิชาการก่อน

ข้อบังคับตาม (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้เสนอโดยผู้อำนวยการและเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานแก่สถาบันตามที่ได้รับการร้องขอตาม (๙) ไม่ดำเนินการตามที่ได้รับการร้องขอโดยไม่มีเหตุผลอันควร ให้สถาบันมีหนังสือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นทราบ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายอันเป็นการกระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นดำเนินการทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า

หมวด ๓

คณะกรรมการวิชาการ

มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการวิชาการสถาบันวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา ประกอบด้วยประธานกรรมการวิชาการคนหนึ่งและกรรมการวิชาการอีกจำนวนหกคน ซึ่งประธานรัฐสภาแต่งตั้งตามมติของคณะกรรมการสถาบัน

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขาธิการ

ผู้ใดจะเป็นกรรมการสถาบันและกรรมการวิชาการในเวลาเดียวกันมิได้

มาตรา ๒๐ ให้นำมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๘) มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่ประธานกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาการด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการวิชาการมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งการดำเนินงานทางวิชาการของสถาบัน และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานทางวิชาการของสถาบัน
- (๒) ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัย หรือการให้ความเห็นทางวิชาการ
- (๓) ขอให้สถาบันดำเนินการตามมาตรา ๖ (๑) หรือ (๒) ในประเด็นที่เห็นสมควร
- (๔) ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือข้อเสนอนะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัย หรือการให้ความเห็นทางวิชาการในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน
- (๕) ส่งเสริมความเป็นอิสระทางวิชาการของผู้อำนวยการ พนักงาน และลูกจ้างของสถาบัน
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการ

มาตรา ๒๒ เพื่อประกันความเป็นอิสระทางวิชาการของผู้อำนวยการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวิชาการตามมาตรา ๒๑ ต้องไม่มีลักษณะเป็นการแทรกแซงหรือก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการโดยอิสระของผู้อำนวยการ พนักงานและลูกจ้างของสถาบัน

หมวด ๔

ผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๓ ให้สถาบันมีผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสถาบัน และอาจมีรองผู้อำนวยการคนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการตามมติของคณะกรรมการสถาบัน และเมื่อได้แต่งตั้งแล้ว ให้แจ้งสมาชิกรัฐสภาทราบด้วย

มาตรา ๒๔ ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) สามารถทำงานให้แก่สถาบันได้เต็มเวลา
- (๔) มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านการคลังหรือเศรษฐศาสตร์
- (๕) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการคลังหรือเศรษฐศาสตร์ติดต่อกันเป็นเวลายาวไม่น้อยกว่า

สิบปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเคยเป็นและได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่เกินสองปี เว้นแต่เคยเป็นผู้บริหารระดับสูงของธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเคยเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นบุคคลซึ่งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ใดกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้อำนวยการคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน นายกษัตริย์ศาสตราจารย์แห่งประเทศไทย คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐสองแห่ง คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในมหาวิทยาลัยของรัฐหนึ่งแห่ง และคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐหนึ่งแห่ง เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการวิชาการเป็นผู้คัดเลือกคณบดีในวรรคหนึ่ง

คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ ซึ่งเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสามคนเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันเพื่อคัดเลือกจากรายชื่อที่เสนอโดยคณะกรรมการสรรหา

ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการสรรหาและคณะกรรมการสถาบันในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี

การสรรหาและการคัดเลือกให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด โดยการสรรหาและคัดเลือกผู้อำนวยการนั้นต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่มีเหตุให้ต้องสรรหา

มาตรา ๒๖ ผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะกรรมการสถาบันมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง หรือได้กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการโดยอิสระของพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบัน

(๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๗ ให้ผู้อำนวยการมีวาระอยู่ในตำแหน่งห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระ

มาตรา ๒๘ ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันและสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการสถาบันและคณะกรรมการวิชาการ

(๒) บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสถาบันทุกตำแหน่ง

(๓) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด เงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันโดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับหรือรูปแบบหรือแนวทางการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยหรือการให้ความเห็นทางวิชาการของคณะกรรมการสถาบันหรือคณะกรรมการวิชาการ แล้วแต่กรณี

(๕) เป็นผู้แทนสถาบันในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก และเพื่อการนี้ ผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้พนักงานคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดต่อข้อบังคับที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด

มาตรา ๒๙ ให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งรองผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถาบัน ถ้าเป็นรองผู้อำนวยการที่มีภาระงานด้านวิชาการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการด้วย เมื่อผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งให้รองผู้อำนวยการพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๓๐ อัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และสิทธิประโยชน์อื่นของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสถาบันกำหนด

หมวด ๕

กองทุน

มาตรา ๓๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสถาบัน เรียกว่า “กองทุนเพื่อการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภา” เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสถาบัน ประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้
- (๒) เงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นรายปี
- (๓) รายได้จากการดำเนินกิจการของสถาบัน
- (๔) เงินอุดหนุนจากองค์การระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร
- (๕) ดอกผลหรือรายได้อื่น
- (๖) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินทุนประเดิมตาม (๑) และเงินงบประมาณรายปีตาม (๒) นั้น รัฐพึงจัดสรรให้แก่สถาบัน โดยตรงเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

มาตรา ๓๒ รายได้ที่เกิดจากกองทุนตามมาตรา ๓๑ และรายได้อื่นของสถาบันให้นำส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่เมื่อใดที่กองทุนมีเงินเกินสองพันห้าร้อยล้านบาท ให้คณะกรรมการสถาบันนำเงินกองทุนส่วนที่เกินจำนวนดังกล่าวส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๓ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของสถาบัน หรือ แลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของสถาบันให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถาบัน

มาตรา ๓๔ ทรัพย์สินของสถาบันไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีและบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสถาบันในเรื่องทรัพย์สินของสถาบันมิได้

หมวด ๖

การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา ๓๕ ให้สถาบันวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานแก่กิจการแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน ทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดง

กิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร ตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๓๖ ให้สถาบันจัดทำงบดุล และบัญชีรับจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสถาบันในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

มาตรา ๓๗ ให้สถาบันจัดทำรายงานประจำปีทุก ๆ ปี เสนอต่อคณะกรรมการสถาบัน โดยแสดงงบดุล และบัญชีรับจ่ายที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องพร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งแสดงผลงานของสถาบันในปีที่ล่วงมาด้วย

ให้ผู้อำนวยการเสนอรายงานประจำปีตามวรรคหนึ่งต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เพื่อทราบ และให้เผยแพร่รายงานประจำปีต่อสาธารณชนในวงกว้างด้วย

หมวด ๗

การติดตามตรวจสอบและประเมินผล

มาตรา ๓๘ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบัน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นจำนวนไม่เกินสี่คนซึ่งกรรมการสถาบันแต่งตั้ง โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลต้องไม่เป็นพนักงานของสถาบัน ไม่เป็นกรรมการสถาบันหรือ กรรมการวิชาการ

ให้นำมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้ บังคับแก่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถาบันมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของสถาบันและของผู้อำนวยการโดยรับฟังความคิดเห็น อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันประกอบการประเมินผลงาน

(๒) รายงานผลการติดตาม และตรวจสอบผลงานของสถาบันและของผู้อำนวยการต่อประธาน คณะกรรมการทุกหกเดือน

(๓) ประเมินผลงานของสถาบันทุกปีและจัดทำรายงานการประเมินผลงานเสนอต่อประธาน คณะกรรมการ

หมวด ๘

การพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

มาตรา ๔๐ เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้คณะกรรมการสถาบันจัดให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัตินี้ทุกกรอบระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้อำนวยการเสนอรายงานผลการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัตินี้ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ของปีถัดจากปีที่ครบรอบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยหากปรากฏว่าต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเด็นใด ให้ประธานรัฐสภาจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ไว้ในรายงานด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา การใดที่พระราชบัญญัตินี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภา หรือผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๒ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสถาบันประกอบด้วยประธานรัฐสภา และรองประธานรัฐสภา และให้เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าเป็นเลขานุการ

ให้คณะกรรมการสถาบันตามวรรคหนึ่งดำเนินการถวายคำแนะนำเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ ในวาระเริ่มแรก เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ให้คณะกรรมการสถาบันดำเนินการให้มีคณะกรรมการวิชาการตามมาตรา ๑๙ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง

.....

.....

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง

---

๑. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวพจนีย์ ธนวารานิช	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายไกรฤทธิ์ บุญเกียรติ	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกงกฤช หิรัญกิจ	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายไพบุลย์ นลินทรางกูร	โฆษกกรรมการ
๗. ศาสตราจารย์พิเศษ กิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์	โฆษกกรรมการ
๘. นายจรูญ จึงยิ่งเรืองรุ่ง	กรรมการ
๙. นายจิรวัดน์ เวียงดำน	กรรมการ
๑๐. นายชัยวัฒน์ ลิ้มพารณณะ	กรรมการ
๑๑. นายชาติ ตั้งจิรวงษ์	กรรมการ
๑๒. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	กรรมการ
๑๓. นายอัครัง อัครสุธีรกุล	กรรมการ
๑๔. นายนิมิต สิทธิไตรย์	กรรมการ
๑๕. นายนำชัย กฤษณาสกุล	กรรมการ
๑๖. นางประภา เสดระกุล ศรีนวลนัต	กรรมการ
๑๗. นางประภาศรี สุฉันทบุตร	กรรมการ
๑๘. พลเอก ประยุทธ์ รัศมีแพทย์	กรรมการ
๑๙. นายพนา ทองมีอาคม	กรรมการ
๒๐. นายพรชัย มุ่งเจริญพร	กรรมการ
๒๑. นายพรายพล คุ้มทรัพย์	กรรมการ
๒๒. นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๒๓. นายศิริ จิระพงษ์พันธ์	กรรมการ
๒๔. นายธวัชชัย ยงกิตติกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๕. นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร